

Nye veje for journalistisk

af ledelseskonsulent **EGON PETERSEN**, EP-Consulting

Denne debatbog forsøger et at give et bud på en mere "løfte- og perspektivrig journalistisk praksis" inden for den politiske journalistik og udfordrer den dominerende journalistiske professionsforståelse, herunder omfortolker de klassiske nyhedskriterier: Aktualitet, sensation, konflikt, væsentlighed og identifikation og tilføjer et nyt, nemlig "nyttværdi". Der gives også et bud på "konstruktive historier" og et alternativt journalistløfte. Mange af de antagelser, der er indlejret i den journalistiske selvforståelse, bliver kritisk analyseret og konstruktivt udfordret.

Der er flere interessante bidrag i bogen. Her vil jeg fokusere på Gitte Haslebo og Magnus H. Haslebos bidrag. De er redaktører og forfattere til fem af bogens centrale kapitler.

Bogens udgangspunkt er, at de er bekymrede over tendenserne til, at den politiske journalistik udarter til en "afslørende og moraliserende journalistik, der sætter mere fokus på politikere som enkeltpersoner, hvis (skumle) motiver skal analyseres, end på komplicerede politiske problemstillinger, overvejelser og beslutninger." Der beskrives og analyseres nogle aktuelle eksempler for eksempel politiets rydning af Brorsons Kirken med udgangspunkt i de "ideelle krav om sandhed og objektivitet", den såkaldte "øksemands" indtrængen i Muhammedtegneren Kurt Vestergårds hjem illustrerer, hvordan valg af sprog påvirker begivenhedernes gang og forståelse. Forfatterne kritiserer den "afslørende journalistik" for at forvandle nyhedsdækningen til en krimiforestilling, hvor eksemplet er statsminister Lars Løkke Rasmussen, der gøres til skurk, fordi han holder ferie i 2010, ligesom nogle journalister gør sig til en slags moralske overdommere, der for eksempel sætter Helge Thorning-Schmidts og dennes husbonds i gabestok på grund af skatteforhold, der er juridisk ok, men "moralisk forkastelige". Forfatterne konkluderer, at denne form for journalistik lukker for refleksion, forsimples og forrår den offentlige omgangstone, og inviterer til moralsk fordømmelse i stedet for klogskab og dialog.

Forfatterne gør op med den journalistiske selvforståelse, der hviler på antagelsen om, at journalisten skal finde "sandheden" og afdække "virkeligheden". De gængse erkendelsesteoretiske antagelser (realismen)

udfordres ud fra socialkonstruktionismen, der opererer med, at det vi opfatter som sikker viden, faktisk er en socialt forhandlet forståelse, som har fundet sted inden for et bestemt kulturelt fællesskab. Sproglige benævnelser er ikke neutrale, men sprogbroen farver og skaber forståelsen af virkeligheden. I stedet for at operere med idealkravet om en sandhed, så er det mere nyttigt at operere med mange "sandheder" og "virkeligheder", der formes i sproget og den indbyrdes kommunikation. Virkeligheden er samskabt – i kommunikation mellem mennesker – i en bestemt kontekst. Der er ikke én sandhed, som journalisten "objektivt" kan afdække. Det ideelle krav om objektivitet er en måde journalistikkens udøvere kan beskytte sig mod kritik, og undgå at tage stilling til om de bidrager til at skabe nyttige beretninger, "som hjælper os med at bevæge os fra, hvor vi er, til hvor vi vil hen."

Globaliseringen, med større opmærksomhed på den gensidig afhængighed, der er i dag mellem nationer, kulturer og mennesker, kalder på andre former for journalistik, hvor "nyttværdien" i nyhedshistorierne skal have en mere fremtrædende plads. Journalisten bør vælge at tage et ansvar for samfundets fremtid, og bidrage til at skabe dialog og bygge bro over forskelle og udvikle fælles forståelser. De må tage ansvar og kritisk reflekterer over nyttværdien af deres arbejde. Kritisk tænkning forstås som en kreativ styret interesse for at se begivenheder i et større perspektiv. Journalisten bør etisk

overveje om dennes arbejde fører til "noget nyttigt for det størst mulige fællesskab". Bogen er relevant for alle, der beskæftiger sig med journalistik og kommunikation, som tør udfordre egne antagelser og er engageret i overvejelser og ideer til

videreudvikling af journalistik. Jeg kan stærkt anbefale bogen. At læse bogen var som at deltage i et inspirerende højskoleophold. <

Red. Gitte Haslebo, Magnus Harald Haslebo med bidrag af blandt andet Mette Bock, Ulrik Haagerup, Gitte Haslebo, Magnus Harald Haslebo: "Nye veje for journalistik – når sprog skaber virkeligheder." Dansk Psykologisk Forlag. 348 kroner.